

Landstinget Dalarna

Rapport över granskning av
bokslut 2010

KPMG
2011-03-17
Antal sidor 12

Innehåll

1.	Inledning och sammanfattning	1
2.	Syfte och omfattning	3
3.	Verksamheten	4
4.	Redovisningsorganisation och ansvar	4
5.	Förvaltningsberättelse	4
5.1	Innehåll	4
5.2	Måluppföljning	4
6.	Resultaträkning	5
6.1	Utfall i sammandrag 2006-2010	5
6.2	Budget/prognosjämförelse 2010	6
6.3	Budget 2011	7
6.4	Jämförelsestörande poster	7
6.5	Jämförelse med övriga landsting och regioner	8
7.	Balanskrav	8
8.	Balansräkning	9
8.1	Utfall i sammandrag 2006-2010	9
8.2	Långfristiga placeringar	9
8.3	Kundfordringar	10
8.4	Övriga fordringar	10
8.5	Kortfristiga placeringar	10
8.6	Upplupna kostnader	10
9.	Ansvarsförbindelser	10
10.	Kassaflödesanalys	11
11.	Investeringsredovisning	11
12.	Redovisningsprinciper	11
13.	Intern kontroll-frågor	11
13.1	Utrangeringar av materiella anläggningstillgångar	11
13.2	Högekostnadsskydd	12

14.	Sammanställd redovisning	12
-----	--------------------------	----

1. Inledning och sammanfattning

KPMG har på uppdrag av landstingets förtroendevalda revisorer granskat bokslutet och preliminär årsredovisning för Landstinget Dalarna 2010. Av bokslutet och tillgänglig statistik från SKL/SCB har Landstinget Dalarna framgångsrikt försvarat sin position som en av de svagaste ekonomierna i landstingsvärlden och är nu sämst av alla landsting både vad gäller resultat och ekonomisk ställning. Vårdgarantin uppnås inte.

Våra väsentligaste iakttagelser, slutsatser och synpunkter:

- **Resultatet för 2010 blev ett underskott på -94 mkr (6.1).**
- Utfallet exklusive skatteintäkter, statsbidrag och finansnetto, motsvarar en negativ avvikelser mot budget med -160 mkr medan **nettoresultatet avviker negativt med -98 mkr mot budget (6.2).**
- Landstingsvärlden som helhet redovisar ett *överskott* på 4,4 mdr kr för 2010. **Landstinget Dalarna redovisar sämst resultat av alla 20 landsting och regioner**, vilket är en försämring med två placeringar jämfört med 2009. Endast Blekinge och Dalarna redovisar underskott 2010 (6.5).
- **Den bokförda soliditeten i landstinget Dalarna är 4%, lägst av samtliga landsting.** Genomsnittet i landet ligger på 25%. **Soliditeten inkl ej bokförd pensionsskuld är för landstinget Dalarna -148%, sämst av alla landsting och regioner.** Genomsnittet ligger på -53% (6.5).
- **Tre av de fyra fastställda finansiella målen nås inte (5).**
- Verksamhetens nettokostnader ökade under 2010 med 2,6%. **Lönekostnaderna ökade med 3,2% (6.1).**
- **Hälso- och sjukvården redovisar ett underskott i förhållande till budget på -222 mkr**, varav -193 mkr avser länssjukvården, närsjukvården +54 mkr och hälsovalet -57 mkr. (6.2).
- **Vi är starkt kritiska till bristerna i ekonomisk uppföljning och styrning som bl a kommer till uttryck i återkommande och stora budget- och prognosavvikelser (6.2).**
- **Återkommande budgetavvikelser redovisas för läkemedel, stafettläkare och högspecialiserad vård. Vi drar slutsatsen att budgeten för dessa poster varit orealistisk (6.2).**
- Budget för 2011 motsvarar en *sänkning* av verksamhetens nettokostnader exkl avskrivningar med 98 mkr motsvarande 1,5%. **Sett till kostnadsutveckling och budgetavvikelser under 2000-talet är budgeten för 2011 orealistisk (6.3).**

- I förhållande till den prognos som lämnades i samband med delårsrapportens avlämnande per 2010-08-31 innebär utfallet för hela 2010 en resultatförsämring med 103 mkr, i förhållande till den prognos som lämnades i november en försämring med 94 mkr. Vid vårt möte med finansutskottet den 6 december uttryckte vi vår uppfattning att den ekonomiska uppföljningen är otillräcklig och att de senaste årens utfall bekräftar en stor osäkerhet i avlämnade prognoser. Finansutskottet sade sig inte känna igen denna bild. **En konsekvens av osäkerhet rörande resultat är att politiska beslut riskerar att fattats på felaktiga grunder** (6.2).
- För de första 10 månaderna 2010 redovisades ett överskott på 98 mkr, för november och december ett underskott på -192 mkr. **Resultatutfallen i slutet av året bör analyseras och förklaras. Utfallen tyder på brister i löpande periodisering av väsentliga resultatpåverkande poster** (6.2).
- Kostnaderna är för närvarande högre än intäkterna och ökar snabbare än intäkterna. Landsting och kommuner har också en ej bokförd pensionsskuld att hantera som kommer att ge ökade kostnader de närmaste åren. **För landstinget Dalarna uppgår den ej bokförda pensionsskulden till 4,8 miljarder kr.** Bland annat för att möta de ökande pensionskostnaderna bör kommuner och landsting redovisa ett överskott på ett par procent av skatteintäkter och statsbidrag, inte ett underskott. Pensionsnotan förs nu vidare till kommande generationer av skattebetalare (8.1).
- Efter årets underskott uppgår det ackumulerade underskott som landstinget ska återställa enligt reglerna i Kommunallagen till 898 mkr. Enligt förvaltningsberättelsen ska 785 mkr återställas under perioden 2011-2014. **Planen strider mot kommunallagen** som stadgar återställande i sin helhet inom tre år. De underskott som uppstår betalar inte sig själva. Notan förs vidare till kommande generationer av skattebetalare (5.1, 7).
- Landstinget har per 2012-12-31 utöver likvida medel på 103 mkr även kortfristiga placeringar på 441 mkr. Likviditeten har successivt sjunkit de senaste åren, som en effekt av återkommande underskott. Den likviditet som fortfarande finns är skapad genom obetalda pensionskostnader och försäljning av fastigheter som återhyrs, s k sale and leaseback. Den sjunkande likviditeten leder till att större investeringar måste lånefinansieras (8.1).
- Inräknat hela pensionsskulden är det egna kapitalet kraftigt negativt, -4,8 miljarder kr (8.1).
- **Bokslutet är upprättat med beaktande av god redovisningssed.** Årsredovisningens resultat- och balansräkningar ger tillsammans med noter och kommentarer i förvaltningsberättelsen en rättvisande bild av resultat och ställning (12).
- I bokslutet för 2009 kostnadsfördes inom tandvården utgifter som borde ha klassificerats som förbättringsutgifter på byggnader respektive inventarier. Felredovisade belopp uppgick till ca 6 mkr. Tillgångarna borde ha lagts in i anläggningsregister åtminstone under 2010 som underlag för avskrivningar. Så har inte skett (11).

- Landstinget har långfristiga placeringar om 137 mkr där marknadsvärdet på bokslutsdagen uppgick till ca 148 mkr. Kortfristiga placeringar uppgick till 441 mkr med ett samlat marknadsvärde på balansdagen som uppgick till 418 mkr (8.2, 8.4).
- Förvaltningsberättelsen följer lagens krav på innehåll (5.1).
- Måluppföljning redovisas i särskild rapport. Ett stort antal mål nås inte eller har inte mätts under perioden. Bland mål som inte nås är vårdgarantin. Landstinget Dalarna är här sämst i landet. Förutom patienternas väntan på åtgärd innebär det också förlorade statsbidrag på ca 20 mkr (5.2).
- Landstinget Dalarna investerade (innan finanskrisen hösten 2008) 20 mkr i en s k strukturerad produkt som är så komplicerad vad gäller risk och värdering att vi ifrågasätter det kloka i den typen av investeringar. Placeringen värderas idag till omkring 10 mkr. I bokslutet har landstinget värderat placeringen till 20 mkr (8.5).
- Landstinget Dalarna har tillsammans med andra landsting en solidarisk borgen avseende AB Transitio. I årsredovisningen redovisas landstinget Dalarnas beräknad andel av det totala borgensåtagandet. Den totala borgen, för vilken landstinget Dalarna har ett solidariskt ansvar, är väsentligt högre (9).
- Vi rekommenderar att en rutin för utranteringar inför (13.1).
- Vi rekommenderar att kostnader för högkostnadsskydd bokförs och följs upp (13.2).
- Landstinget anser att en koncernredovisning inte tillför väsentlig information och redovisar därför ingen sådan (14).

2. Syfte och omfattning

Granskningen av bokslutet har syftat till att pröva om bokslutet för 2010 ger en rättvisande bild av det ekonomiska utfallet av verksamheten och dess finansiering. Vi har granskat

- att tillgångar och skulder existerar och ägs av landstinget,
- att tillgångar och skulder värderats och klassificerats rätt,
- att samtliga tillgångar och skulder medtagits,
- att inkomster och utgifter i allt väsentligt periodiserats korrekt och avser verksamhetsåret samt
- att årsredovisningen är upprättad enligt den kommunala årsredovisningslagen och följer god redovisningssed

God redovisningssed bestäms förutom av lag och praxis även av rekommendationer och uttalanden av Rådet för kommunal redovisning, RKR och Sveriges Kommuner och Landsting, SKL. Vägledning kan även hämtas i rekommendationer och uttalanden från andra normgivande organ som Redovisningsrådet, Bokföringsnämnden och FAR.

Den utförda granskningen har omfattat hela bokslutet och årsredovisningen med förvaltningsberättelse, resultat- och balansräkningar, ställda säkerheter och ansvarsförbindelser, kassaflödesanalys och noter. Till stöd för granskningen har vi tagit del av de bilagor och specifikationer till bokslutets olika delar som upprättats av respektive styrelse och nämnd.

3. Verksamheten

Landstinget Dalarna ansvarar för hälso- och sjukvård, tandvård samt kultur- och utbildningsverksamhet m m. Nettokostnaden uppgick under 2010 till 6,5 miljarder kr och verksamheten sysselsatte totalt 8 739 personer.

4. Redovisningsorganisation och ansvar

Varje styrelse och nämnd ansvarar för bokföringen och redovisningen av egna intäkter, kostnader och balansposter. Landstingsstyrelsen ansvarar för redovisning och avstämning av större resultat- och balansposter som skatteintäkter, pensionsskuld och andra personalrelaterade skulder, kund- och leverantörsreskontror m m. Landstingsstyrelsen upprättar också årsredovisningen.

5. Förvaltningsberättelse

5.1 Innehåll

Förvaltningsberättelsen följer lagens krav och redogör för väsentliga ekonomiska förhållanden inkl budgetavvikelser.

Balanskravet kommenteras. Ackumulerat underskott uppgår till 898 mkr efter årets bokslut. Enligt kommentarer i förvaltningsberättelsen beräknas 785 mkr vara återställt under perioden 2011-2014 och återstående belopp 113 mkr återställs efter 2014. Planen för återställande strider mot kommunallagen.

5.2 Måluppföljning

Förvaltningsberättelsen innehåller 2010 inget särskilt avsnitt om måluppfyllelse. Detta redovisas i ett separat dokument, Måluppfyllelse 2010. Dokumentet beskriver i detalj vilka mål respektive verksamhet satts upp och vilka resultat man har uppnått. Antalet mål har halverats jämfört med 2009 och uppgår till totalt 47 mål. I stället för att använda procentgränser som gällde för alla mål under 2009 har man för 2010 valt att sätta individuella gränser för varje mål. Inom hälso- och sjukvården saknas dock definierade gränsvärden vilket innebär att det inte går att utvärdera målen i bokslutet. Av totalt 47 mål så har 16 inte uppfyllts, 5 av målen har delvis uppfyllt och 18 mål

har uppfyllts. Övriga mål har antingen inte mätts vid årsskiftet eller gick inte att utvärdera i samband med bokslutet.

Bland mål som inte nås är vårdgarantin. Landstinget Dalarna är här sämst i landet. Förutom patienternas väntan på åtgärd innebär det också förlorade statsbidrag på ca 20 mkr.

I en finansiell analys redogörs för finansiella mål som finns uppsatta för landstinget. I detta avsnitt konstateras att tre av de långsiktiga finansiella målen inte uppnåtts;

- Överskott på minst 1-2% i genomsnitt över en fyraårsperiod av skatte- och statsbidragstäckerna. Årets resultat motsvarar -1,4 % jämfört med budget på 0,1%
- Ökad soliditet med 1-3% per år. Under 2010 har soliditeten har minskat från 7% till 4%. I budget hade man ett mål om 3 %.
- Nettoinvesteringarna skall vara självfinansierade sett över en fyraårsperiod. För 2010 är självfinansieringsgraden är 29% jämfört med budget om 47%.

Däremot har likviditetsmålet nåtts;

- Likviditeten skall fortlöpande vara sådan att långfristig bestående upplåning inte behöver ske. Vid utgången av 2010 uppgick likvida medel inklusive kortfristiga placeringar till 544 mkr vilket är en minskning med 382 mkr från 2009 och 22 mkr högre än budget.

6. Resultaträkning

6.1 Utfall i sammandrag 2006-2010

<i>Belopp i mkr</i>	2010	2009	2008	2007	2006
Verksamhetens intäkter	1 685	1 656	1 528	1 515	1 483
Verksamhetens kostnader	-7 454	-7 233	-7 136	-6 704	-6 305
Avskrivningar	-215	-222	-198	-179	-168
Verksamhetens nettokostnad före jämförelsestörande poster	-5 984	-5 799	-5 806	-5 368	-4 999
Skatteintäkter och statsbidrag	5 913	5 719	5 669	5 403	5 235
Finansnetto	-23	-42	-25	-18	-15
Resultat före jämförelsestörande poster	-94	-122	-162	17	230
Jämförelsestörande poster	-	-	-14	9	-103
Årets resultat	-94	-122	-176	26	127

Resultatet för 2010 är ett underskott på -94 mkr, att jämföra med 2009 års underskott på -122 mkr.

Jämfört med 2009 har skatteintäkter och statsbidrag exkl läkemedel ökat med 3,1% och samtidigt har verksamhetens bruttokostnader ökat med 3,1%. Lönekostnaderna ökade med 3,2%. Verksamhetens intäkter har ökat vilket främst kan förklaras av ökade patientavgifter, minskad försäljning i övrigt och ökade statsbidrag.

6.2 Budget/prognosjämförelse 2010

<i>Belopp i mkr</i>	<i>Utfall</i>	<i>Prognos</i>	<i>Budget</i>
Verksamhetens intäkter	1 685	1 642	1 630
Verksamhetens kostnader	-7 454	-7 360	-7 228
Avskrivningar	-215	-210	-226
Resultat från bedrivna verksamhet	-5 984	-5 928	-5 824
Skatteintäkter och statsbidrag	5 913	5 924	5 847
Finansnetto	-23	-21	-19
Jämförelsestörande poster		34	
Årets resultat	-94	9	4

Prognosen lämnades i anslutning till delårsrapporten per 31 augusti. I slutet av november, efter oktober månads utfall, redovisades en prognos med ett nollresultat samtidigt som det ackumulerade redovisade resultatet uppgick till 98 mkr.

Utfallet exklusive skatteintäkter och statsbidrag, finansnetto och jämförelsestörande poster innebär en negativ avvikelse i förhållande till ursprunglig budget med -160 mkr (verksamhetens intäkter och kostnader samt avskrivningar) medan nettoresultatet innebär en negativ avvikelse med -98 mkr i förhållande till budget.

Skatteintäkter och statsbidrag blev 66 mkr bättre än budget, finansnettot 4 mkr sämre än budget. Skatteintäkterna har påverkats av en försämrad prognos i december 2010 för skatteutfallet 2009 och 2010. I bokslutet har 14,3 mkr intäktsförts avseende sjuktalsmiljarden som redovisats som skuld tidigare år. Under hösten 2010 har kostnaderna för avtalsförsäkringar sänkts vilket för landstinget Dalarna innebär en minskad kostnad 13,4 mkr.

Vad gäller bedrivna verksamheter redovisar Hälso- och sjukvården ett underskott på 222 mkr, varav länssjukvården -193 mkr, närsjukvården +24 mkr och hälsovalet -57 mkr.

Utfallet för läkemedel, stafettläkare och högspecialiserad vård har under en följd av år – varje år – avvikit kraftigt negativt mot budget. Under 2010 har kostnaderna för läkemedel totalt sett minskat med 6 mkr. Man har inte uppnått sparmålet på 22 mkr utan överskridit sparmålet med 45 mkr. Kostnaderna för stafettläkare har ökat och uppgår till 109 mkr jämfört med 105 mkr föregående år. Ökningen av kostnader för stafettläkare kompenseras delvis av minskade lönekostnader. För högspecialiserad har sparmålet för 2010 inte uppnåtts och målet som var oförändrade kostnader 2010 har överskridits med 47 mkr. Bokförda kostnader har ökat från 385 mkr 2009 till 435 mkr 2010.

<i>Läkemedelskostnader</i>			<i>Stafettläkare</i>			<i>Högspecialiserad vård</i>		
År	Utfall	Budget	År	Utfall	Budget	År	Utfall	Budget
2006	751	746	2006	83	47	2006	335	312
2007	793	760	2007	97	56	2007	332	328
2008	831	783	2008	113	63	2008	398	347
2009	856	830	2009	105	73	2009	385	377
2010	884	804	2010	109	61	2010	435	388

I förhållande till den prognos som lämnades i samband med delårsrapportens avlämnande per 2010-08-31 innebär utfallet för hela 2010 en resultatförsämring med -103 mkr och i förhållande till den prognos som lämnades i november med -94 mkr. För 2009 blev slutligt utfall +122 mkr i förhållande till prognos per 2009-08-31 och +97 mkr i förhållande till den prognos som lämnades i november.

Vi rekommenderar även i år som en åtgärd att periodiseringarna i löpande redovisning ses över. Det bör analyseras om ett korrekt periodiserat resultat över året ger ett överskott på 98 mkr under årets första 10 månader och ett underskott på -192 mkr i november och december. Resultatutfallen i slutet av året bör förklaras.

Vi lämnade vår syn på dessa frågor till finansutskottet den 6 december och uttryckte vår oro för bristande underlag till och kvaliteten i prognoser. Utskottet sade sig inte känna igen denna bild. Någon vecka senare hade prognosen försämrats med ca 100 mkr. Vi upprepar vår uppfattning att landstinget Dalarna med en omsättning på närmare 8 miljarder kr och 8 000 anställda borde ha en bättre kontroll över ekonomin. De stora intäkts- och kostnadsposterna är kortsiktigt givna och det borde vara möjligt att löpande redovisa hyfsat exakta rullande tolv månaders bokslut. En jämförelse bör också ske i delårsrapporten per 31 augusti av ett korrekt periodiserat utfall med en korrekt periodiserad budget så att en skarp avstämning kan göras i delårsrapporten. Så sker inte och vi är starkt kritiska mot denna brist i den ekonomiska uppföljningen och styrningen.

Vi rekommenderar också att man ser över rutinerna för att upprätta månadsbokslut och principerna för att uppskatta och periodisera kostnader som exempelvis läkemedelskostnader, kostnader från andra landsting m m.

6.3 Budget 2011

För 2011 har nettokostnader exkl avskrivningar budgeterats till 6 374 mkr. Utfallet för 2010 blev 6 472 mkr. Budgeten innebär således en sänkning av verksamhetens nettokostnader exkl avskrivningar med 98 mkr motsvarande 1,5%. Avgiftshöjningar har inte föreslagits. Sett till kostnadsutveckling och budgetavvikelser under 2000-talet är budgeten för 2011 realistisk.

6.4 Jämförelsestörande poster

Landstinget redovisar i bokslutet för 2009 ett fåtal poster som jämförelsestörande poster om totalt netto 32 mkr. I årsredovisningen för 2010 bedömer man att det inte finns några jämförelsestöran-

de poster och samtidigt omrubricerar man de poster som fanns i årsredovisningen 2009 till resultaträkningens övriga rubriker.

6.5 Jämförelse med övriga landsting och regioner

SCB publicerade i början av mars preliminärt ekonomiskt utfall för 2010 för landets samtliga landsting och regioner. Landstingsvärlden som helhet redovisar ett överskott på 4,4 mdr kr för 2010. Endast två landsting, Dalarna -94 mkr och Blekinge -71 mkr, redovisar underskott.

Den bokförda soliditeten i landstinget Dalarna är 4%, sämsta av alla landsting. Genomsnittet i landet ligger på 25%. Soliditeten inkl ej bokförd pensionsskuld är för landstinget Dalarna -148%, sämst av alla landsting och regioner. Genomsnittet ligger på -53%.

Landstinget Dalarna konstaterar i sin egen årsredovisning för 2010, sid 9: ”Vid jämförelser med andra landsting ligger hälso- och sjukvårdskostnaderna per invånare högt i Dalarna, utan att detta kan förklaras av hög sjuklighet i befolkningen.”

7. Balanskrav

Landstinget har sedan balanskravet infördes i Kommunallagen redovisat stora underskott. Akkumulerat underskott att återställa uppgår till 898 mkr:

År	Mkr
2000	-159
2001	-163
2002	-162
2003	-254
2004	-5
2005	99
2006	119
2007	17
2008	-175
2009	-121
2010	-94
	<hr/>
	-898

Landstinget lever inte upp till Kommunallagens krav om att underskott ett enskilt år skall återställas under de tre kommande åren. Underskotten åren 2000-2003 borde ha återställts senast 2006 och underskotten för 2008 -2010 bör återställas senast under 2011-2013. Planen för återställande av aktuellt underskott strider mot kommunallagen. Enligt lagen ska underskott i sin helhet återställas inom tre år. De underskott som uppstår betalar inte sig själva. Notan förs vidare till kommande generationer av skattebetalare.

8. Balansräkning

8.1 Utfall i sammandrag 2006-2010

<i>Belopp i mkr</i>	2010	2009	2008	2007	2006
Balansomslutning	3 147	3 223	2 852	2 768	2 623
Eget kapital	125	220	343	520	493
Eget kapital inkl ej bokförd pensionsskuld	-4 657	-4 698	-4 441	-4 212	-3 529
Omsättningstillgångar	1 122	1 473	1 173	1 253	1 169
Kortfristiga skulder	1 544	1 636	1 285	1 143	1 109
Balanslikviditet	0,72	0,90	0,91	1,10	1,05
Soliditet	-1,48	-1,45	-1,56	-1,52	-1,35

Landstinget hade per 2010-12-31 utöver likvida medel på 103 mkr även kortfristiga placeringar på 441 mkr. Likviditeten har som en följd av återkommande underskott successivt sjunkit de senaste åren. Den likviditet som finns är en effekt av obetalda pensionskostnader och sålda fastigheter som återhyrs, s k sale and leaseback. Den sjunkande likviditeten leder till att investeringar såsom nytt vårdblock vid Falu Lasarett i högre utsträckning måste finansieras med lånade medel som ger en räntebelasnting.

Bland långfristiga placeringar ingår 137 mkr som avser placeringar för pensionsskulden.

Soliditeten är ett mått på den långsiktiga betalningsförmågan. Inräknat den del av pensionsskulden som redovisas som ansvarsförbindelse, dvs pensioner intjänade före 1998, är det egna kapitalet negativt, -4,7 miljarder kr. Ej bokförd pensionsskuld uppgår till 4,8 miljarder kr, en minskning med 136 mkr. Bland annat för att möta de ökande pensionskostnaderna bör kommuner och landsting redovisa ett överskott på ett par procent av skatteintäkter och statsbidrag, inte ett underskott. Pensionsnotan förs nu vidare till kommande generationer av skattebetalare.

8.2 Långfristiga placeringar

Under 2008 beslutade Landstingsfullmäktige att överföra 100 mkr till en pensionsfond. Under 2010 beslutade man att öka möjligheten att placera i pensionsfonden till 200 mkr. Värdepapper för ett anskaffningsvärde om 137 mkr redovisas därför som en finansiell anläggningstillgång. På bokslutsdagen finns placeringar i olika typer av strukturerade produkter och marknadsvärdet uppgår till 148 mkr.

Ett placeringsreglemente har antagits för pensionsfonden där det framgår vilka placeringar som får göras och hur stor del som får vara placerad i respektive tillgångsslag.

8.3 Kundfordringar

Fordran har totalt minskat med 40 mkr jämfört med föregående år. Under 2010 har inkassofunktionen fungerat under större delen av året och antalet ärenden som skickats till inkasso har ökat med 2 mkr och uppgår till ca 14,4 mkr. Reserveringen för befarade förluster har ökat med 4,4 mkr varav Tandvården har reserverat 2 mkr. Tandvården har därmed bedömt att en mycket hög andel av kundfordringarna är osäkra. Reserveringen förefaller för oss orealistiskt hög. Vi har efterfrågat men inte erhållit förklaringar till postens storlek.

8.4 Övriga fordringar

Bland övriga fordringar redovisas en fordran om 1,6 mkr som avser utförda tjänster av enheten för Medicinsk Teknisk Fysik. I samband med revisionen kunde man konstatera att tjänster för 1,4 mkr redan fakturerats varför fordran med motsvarande belopp inte borde ha redovisats som en fordran. Rätt redovisat hade resultatet försämrats med 1,4 mkr.

8.5 Kortfristiga placeringar

Landstinget har kortfristiga placeringar för totalt 441 mkr. Placeringar har gjorts dels i s k strukturerade värdepapper och dels i en korg med bostadsobligationer. Det totala marknadsvärdet på placeringarna uppgick på balansdagen till ett totalt värde som understeg anskaffningsvärdet med ca 23 mkr. Någon nedskrivning av anskaffningsvärdet marknadsvärdet har inte skett.

Vi har i en särskild granskning tittat på finansförvaltningen. Granskningen redovisas i rapporten "Granskning av finansförvaltningen". I den granskningen har framkommit att landstinget Dalarna innan finanskrisen hösten 2008 investerade 20 mkr i en s k strukturerad produkt som är så komplicerad vad gäller risk och värdering att vi ifrågasätter det kloka i den typen av investeringar. Placeringen ifråga har under innehavstiden givits en successivt sänkt värdering som idag ligger omkring 10 mkr om den över huvud taget kan säljas. I bokslutet har landstinget värderat placeringen till 20 mkr.

8.6 Upplupna kostnader

I samband med bokslutet har landstinget uppskattat skulden för läkemedelskostnader till 15,3 mkr. Efter att fakturor erhållits under januari kan man konstatera att skulden var för lågt beräknad med ca 1,2 mkr. Rätt redovisat hade resultatet försämrats med 1,2 mkr.

9. Ansvarsförbindelser

Pensioner intjänade före 1998 redovisas inkl härpå belöpande löneskatt som ansvarsförbindelse och uppgår per 2010-12-31 till 4,8 miljoner kr.

Landstinget Dalarna har tillsammans med andra landsting en solidarisk borgen avseende AB Transitio. I årsredovisningen redovisas landstinget Dalarnas beräknade andel av det totala bor-

gensåtagandet. Den totala borgen, för vilken landstinget Dalarna har ett solidariskt ansvar, är väsentligt högre.

10. Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen är upprättad i enlighet med RKR:s rekommendation 16 Redovisning av kassaflöden/finansieringsanalys.

Årets kassaflöde är negativt, -382 mkr. Från den löpande verksamheten, inkl skatteintäkter och statsbidrag m m, har tillförts 109 mkr, medan investeringar gjorts med netto 491 mkr. I rörelsekapitalet ingår kortfristiga placeringar med 441 mkr, en minskning med 51 mkr.

11. Investeringsredovisning

Årets totala investeringar uppgår till 424 mkr jämfört med en budget på 489 mkr. Utfallet 2009 var 329 mkr. I den prognos som lämnades i augusti beräknades utfallet bli 463 mkr. Skillnaden mellan prognos och utfall förklaras av lägre utfall för fastigheter med 28 mkr, lägre utfall för IT-investeringar med 8 mkr samt lägre utfall för Hälso- och sjukvården med 2 mkr.

I bokslutet för 2009 kostnadsfördes inom tandvården utgifter som borde ha klassificerats som förbättringsutgifter på byggnader respektive inventarier. Felredovisade belopp uppgick till ca 6 mkr. Tillgångarna borde ha lagts in i anläggningsregister åtminstone under 2010 som underlag för avskrivningar 2010 och framåt. Så har inte skett.

12. Redovisningsprinciper

Landstinget följer i allt väsentligt god redovisningssed och tillämpar rekommendationer från Rådet för Kommunal Redovisning. Bokslutet är upprättat med beaktande av god redovisningssed. Årsredovisningens resultat- och balansräkningar ger tillsammans med noter och kommentarer i förvaltningsberättelsen en rättvisande bild av resultat och ställning.

13. Intern kontroll-frågor

13.1 Utrangeringar av materiella anläggningstillgångar

Landstinget har sedan ett par år tillbaka ett anläggningsregister där alla nya investeringar läggs in. För tidigare år finns endast excelsammanställningar över totala anskaffningar och avskrivningar per år. Vi rekommenderar att en rutin för utrangeringar ur huvudbok och excel- eller anläggningsregister införs åtminstone för utrangeringar av större värden som borde kunna identifieras även för tidigare år.

13.2 Högkostnadsskydd

Landstingets kostnader för högkostnadsskyddet bokförs inte då systemstöd saknas för detta. Vi rekommenderar att sådant systemstöd införs så att bokföring och uppföljning blir möjlig att genomföra. Det borde vara av stor vikt för landstinget att kunna med rimlig precision bedöma effekter av avgiftsförändringar som påverkas av bl a högkostnadsskyddet. Kontrollen över att landstinget tillgodoförs samtliga intäkter skulle också öka.

14. Sammanställd redovisning

Landstinget anser att en sammanställd redovisning (koncernredovisning) omfattande de bolag och andra juridiska personer där landstinget har ägarandelar eller ekonomiska åtaganden inte tillför väsentlig information och redovisar därför ingen sådan. Större ägarandelar har landstinget i AB Dalatrafik, 50%, med en balansomslutning på ca 207 mkr, Dala Airport, 41% med balansomslutning på ca 29 mkr och Dalaflyget, 32% med balansomslutning på ca 7 mkr.

Falun som ovan

KPMG

Bo Ädel
Auktoriserad revisor

Margareta Sandberg
Godkänd revisor